

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/207/2019
Identifikačné číslo spisu:	1410206789
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1410206789.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Stavebné bytové družstvo Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Polianky 9, zastúpeného JUDr. Jozefom Drvárom, advokátom so sídlom v Bratislave, Belinského 16, proti žalovanému D. U., bývajúcemu v T., D. F. X., o zaplatenie 799,60 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 7C/74/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. marca 2019 sp. zn. 9Co/13/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) zhora označeným rozsudkom v odvolaní napadnutom rozsahu potvrdil žalobu zamietajúci rozsudok Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 25. septembra 2017 č. k. 7C/74/2010-327 s konštatovaním správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie, že súd prvej inštancie vecne správne zamietol žalobu z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie žalovaného. V odôvodnení ďalej odvolací súd uvádza: „Záväzkovo právny vzťah je právny pomer, z ktorého pre jednu stranu vyplýva povinnosť druhej strane z určitého dôvodu niečo dať, konať, niečo sa zdržať alebo niečo trpieť, pričom práva a povinnosti sú vo vzájomnej relácii. Práva a povinnosti vyplývajúce zo záväzkovo právneho vzťahu od počiatku smerujú iba proti konkrétnej osobe. Z nesporne zisteného skutkového stavu vyplýva, že na základe písomnej Dohody zo dňa 09. 12. 1999 došlo k prevodu členských práv a povinností z D. U. na E. U.. Na základe tejto dohody žalobca uzatvoril Zmluvu o nájme predmetného bytu dňa 14. 12. 1999 s E. U. v dôsledku čoho sa E. U. stal nájomcom predmetného bytu a ten, ako nájomca podľa čl. 40 bod 1 Stanov je povinný platiť nájomné vo výške skutočných nákladov vynaložených družstvom na jeho prevádzku a správu. Ak teda súd prvej inštancie zamietol žalobu z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie žalovaného, postupoval vecne správne. Na správnosti prijatého záveru nič nemení ani skutočnosť, ak by žalovaný byt aj skutočne užíval, keďže žalobca je viazaný Zmluvou o nájme bytu zo dňa 14. 12. 1999 s E. U.. V prípade, ak nájomca prenechá priestory tretej osobe, aby ich užívala, ide výlučne o disponovanie nájomcu predmetnými priestormi v rámci jeho užívacieho práva, ktoré nemá vplyv na plnenie povinností nájomcu voči prenajímateľovi, a

preto je to nájomca a nie tretia osoba, ktorá je v spore pasívne legitimovaná (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. októbra 2003, sp. zn. 33Odo 366/2003). Uvedená právna veta je zároveň odpoveďou na námietku žalobcu, že syn žalovaného v byte nebýva, neužíva ho, neuhrádza žiadne peňažné plnenia, a ani nevykoná žiadne práva nájmu bytu.

11. Bez významu je snaha žalobcu spochybniť záver súdu prvej inštancie aj tým, že považuje rozhodnutie za nesprávne v dôsledku nesprávneho posúdenia námietky smerujúcej k absencii podpisu bývalej manželky žalovaného E. Š. na dohode zo dňa 09. 12. 1999 o prevode členských práv a povinností. Súd prvej inštancie sa s touto námietkou riadne vysporiadal, v odôvodnení rozsudku skutkové a právne závery, ktoré prijal dostatočne vysvetlil, a tieto sú v súlade s právnou úpravou ust. § 40a Obč. zák. na vec sa vzťahujúcou. Pokiaľ sa E. Š. v rámci plynutia prekluzívnej lehoty relatívnej neplatnosti právneho úkonu na súde nedovolala, je potrebné hľadiť na zmluvu o prevode členstva v družstve ako na zmluvu platnú.

12. Ak by aj odvolací súd pripustil argumentáciu žalobcu o neplatnosti dohody o prevode členských práv a povinností s následnou neplatnosťou nájmovej zmluvy, a ak by žalobca bezvýhradne preukázal, že byt užíval žalovaný, nebola by táto okolnosť spôsobilá privodiť iné právne hodnotenie. V prípade, ak žalobca uzavrel neplatnú nájmnú zmluvu s osobou, ktorá predmet nájmu prenechala do podnájmu tretej osobe, nemôže sa úspešne domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, keďže žalobca nebol s ňou v žiadnom zmluvnom vzťahu. Opäť je v takomto prípade pasívne legitimovaný nájomca, ktorým je v danom spore E. U., ktorý so žalobcom ako prenajímateľom takúto neplatnú zmluvu uzavrel (uznesenie NS ČR z 19. októbra 2005, sp. zn. 33 odo 1108/2004).

13. Rovnako tak bezvýznamná vo vzťahu k posúdeniu pasívnej legitimácie žalovaného je aj námietka žalobcu, o trvalom pobyte žalovaného.

14. Jednou zo základných podmienok konania je civilno-procesná subjektivita, ktorej predpokladom je hmotno-právna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosť podľa hmotného práva. Ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti je potencionálnym subjektom práva povinnosti. Aby sa však stal subjektom určitého konkrétneho oprávnenia, nositeľom povinnosti je potrebné právne relevantné správanie, t. j. také správanie subjektu, s ktorým objektívne právo spája vznik určitého práva alebo povinnosti, a je potrebné s týmito subjektmi konať. Keďže žalobca v konaní nepreukázal, žeby mu prináležalo právo voči žalovanému domáhať sa plnenia, správne súd prvej inštancie žalobu z dôvodu nedostatku vecnej pasívnej legitimácie zamietol, čo viedlo odvolací súd k potvrdeniu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1, 2 C. s. p.“

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Pripustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pretože súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Namietal, a/ nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, b/ nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom i súdom prvej inštancie (najmä v otázke kto je nájomcom bytu, či dohodou z 9. decembra 1999 došlo k platnému prevodu členských práv a povinností v družstve na E. U., syna D. a E. U., tiež manželom so spoločným členstvom v bytovom družstve žalobcu, či platne zaniklo spoločné členstvo manželov U. v družstve), c/ porušenie princípu právnej istoty, keď odvolací súd ignoroval skôr vydané rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave v právne identických veciach medzi tými istými účastníkmi, d/ porušenie rovnosti strán v súdnom konaní, a e/ nestrannosť súdov obidvoch inštancií. V dôvodoch dovolania rozoberal skutkový a právny stav veci a polemizoval s názormi odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie. So zreteľom na uvedené navrhol zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

3. Žalovaný nevyužil právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenou osobou (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady pripustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

5. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

6. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 447 písm. c/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

8. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

9. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10. Dovolateľ, vychádzajúc z obsahu dovolania, jeho prípustnosť vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádza, že odvolací súd riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie, súdy nesprávne právne posúdili vec, nedostatočne zistili skutkový stav veci, porušili princíp právnej istoty, narušili rovnosť strán v súdnom konaní, a nebola splnená nestrannosť súdov oboch inštancií.

11. K tej časti dovolania, v ktorej dovolateľ namieta, že odôvodnenie napadnutého výroku rozsudku odvolacieho súdu nemá zákonom stanovené náležitosti a naznačuje, že je nepreskúmateľné, zmätočné a nálezite nereaguje na ním predložené dôkazy a argumentáciu, dovolací súd uvádza, že podľa názoru odvolacieho súdu v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre Súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

11.1. Treba mať na zreteli, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade bolo potrebné zohľadniť, že odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu. Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval

odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil.

11.2. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom zodpovedajúcim sa zákonu. Zreteľne poukázal na to, prečo žalovaného nepovažuje za pasívne vecne legitimovaného v spore, prečo Dohodu o prevode členských práv a povinností v družstve z 9. decembra 1999 a nájomnú zmluvu k bytu zo 14. decembra 1999 považuje za platné a vysvetlil z akých hľadísk by ani ich prípadná neplatnosť nič nezmenila na otázke pasívnej vecnej legitimácie (porovnaj body 10 až 14 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojení s bodmi 22 až 29 odôvodnenia potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie). Správnosťou týchto právnych záverov odvolacieho súdu sa dovolací súd nemal možnosť zaoberať vzhľadom na zákonný rámec prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. V súvislosti s námietkou dovolateľa, že odvolací súd v tejto veci rozhodol inak ako v obdobných veciach, kde vystupovali rovnaké strany (napr. vec sp. zn. 14Co/85/2012, 14Co/436/2012) dovolací súd poznamenáva, že z odôvodnení označených rozhodnutí v iných veciach je zrejmé, že v týchto konaniach bolo rozhodnuté na základe rozdielnych skutkových okolností (spornou nebola pasívna vecná legitimácia žalovaného, tak ako tomu bolo v tomto spore), ktoré súd riadne zdôvodnil. Z uvedeného dôvodu nemohlo dôjsť k porušeniu princípu právnej istoty vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva.

12. Pokiaľ dovolateľ vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, najvyšší súd pripomína, že (ani prípadné) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Dovolací súd zároveň nezistil, aby tu išlo o situáciu, kedy je zistenie skutkového stavu prima facie natoľko chybné (svojvoľné), že by k nemu súd pri rešpektovaní základných zásad hodnotenia dôkazov nemohol nikdy dospieť; ide o tzv. extrémny rozpor medzi vykonanými dôkazmi a skutkovými zisteniami (porov. I. ÚS 6/2018, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 57/2018).

13. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z právnych záverov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie (čo do preukázania pasívnej vecnej legitimácie žalovaného), dovolací súd uvádza, že už podľa predchádzajúcej úpravy občianskeho súdneho konania dospel najvyšší súd k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a tiež 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Podľa právneho názoru najvyššieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá dovolateľom tvrdenú vadu zmätočnosti, zotrval aj judikát R 24/2017 a tiež viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018).

14. K námietke o deficite nestrannosti odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie dovolací súd poznamenáva, že dovolateľ žiadnym spôsobom neodôvodnil, v čom spočíva narušenie ich nestrannosti. Vychádzajúc z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) preto uvedená námietka nemohla založiť dovolací dôvod podľa § 420 písm. e/ CSP. Rovnako sa dovolateľ nevyjadril, akým spôsobom bola porušená rovnosť strán v tomto spore, čo bránilo v preskúmaní jej (ne)opodstatnenosti.

15. Na podklade vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie v danej veci smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

16. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovanému ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zaviniť žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovanému žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.